

UPPIK

NYHETSBLAD 1/2003

UPPIK VÅREN – HÖSTEN 2003

FOTOUTSTÄLLNING "INUGHUIT"
Tiina Itkonens fotoutställning "Inughuit" förevisas på Galleri Artina, Fabiansgatan 4, Helsingfors, 7.3. - 30.3.2003. Itkonens utställning består av människo- och naturbilder tagna i maj-juni 2002 i nordvästra Grönland. Utställningen är öppen *tisdag-fredag 11-17* och *lördag-söndag 12-16*. Vernissage 6.3.2003 kl. 17-19.

Onsdagen 12.3.2003 kl. 17.30 -18.30 besöker vi Itkonens utställning. Kvällen avslutas på restaurang Kapellet.

NORDISK VINTERDAG

De nordiska vänföreningarna och ambassaderna arrangerar en traditionell vinterdag med program för hela familjen på Hanaholmens kulturcentrum i Esbo lördagen den 22 mars 2003 kl. 12-16. Den grönländska författaren och konstnären **Kristian Olsen aaju** från Nuuk medverkar kl. 12.15 - 13.00. Han berättar om den gamla och nya kulturen på Grönland med temat "Det globaliserade Inuit Nunaat, menneskenes land". Vi får höra om den svåra vägen från ett samhälle med urgammal fångstkultur, den nära kontakten till naturen, till det moderna samhället. Detta är ett återkommande tema han själv skriver om i sina böcker. I dagens tema kan även ingå en grönländsk saga, uppläsning av en text eller korta dikter om naturen.

UPPIKS ÅRSMÖTE 2003

Föreningens medlemmar kallas till stadgeenligt **årsmöte** onsdag 2 april 2003 kl. 18.00 på Internationella Pressklubben, restaurang Pullman, Helsingfors järnvägsstation. Servering.

Efter mötet berättar författaren och konstnären Kristian Olsen aaju om sitt författarskap och om sitt konstnärsliv med tre hemorter Nuuk, Västsjaaland och Helsingfors. Med på mötet är även utbyteseleven Steffen Lyng (22 år) från Nuuk. Vi får höra vad han anser om Finland och Europa efter ett års vistelse här.

GRÖNLÄNSK TRÄFF I NANOQ

Lördagen den 4 oktober kl. 16 arrangeras en **grönländsk träff** för Uppiks och Pohjola-Nordens medlemmar samt för övriga intresserade i Nanoq, Arktiskt museum i Jakobstad. Medverkande är bl.a. grundskolläraren **Juulut Daorana**. Han berättar om sin hemtrakt Qaanaaq och ger aktuell information om Grönland. Han känner till den urgamla fångstkulturen, hur man bygger en kajak, grönländska sånger, det grönländska språket och grönländsk poesi. Vi avslutar med grönländsk mat.

Alla som är intresserade att delta i resan kan kontakta verksamhetsledaren **Agnete Sippel** tfn (09) 4542 0812, agnete.sippel@pohjola-norden.fi eller mobil 050-3691648. Nanoq-museets chef **Pentti Kronqvist** presenterar museets fantastiska grönländska samling.

GRÖNLAND I SKOLOR OCH T:FORS UNI

Grönland och grönländsk kultur presenteras i finska och finlandssvenska skolor i Pohjola-Nordens distrikt i Nyland, Helsingfors, Österbotten och Tavastland. Juulut Daorana kommer att besöka olika orter i Finland under två veckors tid 28.9-12.10 samt 13-20.10 2003.

Besök arrangeras på följande orter: 29.9 Esbo, 30.9 Ekenäs, 2.10. Helsingfors (kontaktperson: martin.paulig@pohjola-norden.fi), 3-5.10 Jakobstad och 6-7.10 Vasa (kontaktperson: christina.knookala@pohjola-norden.org). Till Tammerfors kommer Juulut 8-9.10.

UPPIK

NYHETSBLAD 1/2003

Kontaktpersoner: Lottamaija Poussa (norden@sci.fi) från Pohjola-Norden och Vivi-Ann Hakalax (Vivi-Ann.Hakalax @uta.fi) från Språkcentret vid Tammerfors universitet där kursen Norden i fokus presenterar Grönland och Grönländsk kultur onsdag den 8.10. kl. 12.30-14 för journaliststuderanden.

HUNDSLÄDETUR

Under planering finns en **Husky-hundslädetur** som arrangeras i Kittilä. Vi lär oss överlevnad i kalla förhållanden och lär oss bygga en igloo. Samarbete bl.a. med redaktör Pirkko Arstila. Tidpunkten är ännu öppen.

NYHETER 2002–2003

ARKTISKT FÖNSTER I EU

Det andra internationella forumet för den Nordliga dimensionen ordnades i Kajana i juni 2002. Under forumet behandlades arktiska teknologier, affärsverksamhet, forskning, projekt och urbefolkningens näringar som främjar förverkligandet av den nordliga dimensionen. Huvudtalare var statsminister **Paavo Lipponen**, vice talmannen i den ryska duman **Artur Chilingarov** och det grönländska självstyrets landsstyreformand **Jonathan Motzfeldt**.

Landsstyreformand Motzfeldt presenterade det Arktiska fönstret i den Nordliga dimensionen, ett initiativ som presenterades första gången i Helsingfors 1999. På mötet behandlades också utnyttjandet av de arktiska naturtillgångarna, t.ex. olja, gas och mineraler på de arktiska områdena och till havs.

GRÖNLAND HAR NÄRMAT SIG EU

Ett EU-ministermöte under Danmarks ordförandeskap ordnades på Grönland i augusti 2002 i

Ilulissat. Grönland tog ett stort steg mot ett närmare samarbete med EU efter sitt utträde ur EG 1985.

Finlands försvars- och nordiska samarbetsminister **Jan-Erik Enestam** säger att Grönland förtjänar stor respekt för att de så effektivt har fört fram idén om Arktiskt fönster i EU. Förslaget omfattades av en ny EU-handlingplan för den Nordliga dimensionen.

Det var Finland som inspirerade Grönland till idén om det Arktiska fönstret och Finland var det land som första gången introducerade idén om den Nordliga dimensionen i EU. Det tar tid att få nya idéer igenom hos EU. Därför anser minister Enestam att resultatet av konferensen i Ilulissat har varit mycket uppmuntrande.

Med på EU-ministermötet fanns också observatörer från Nunavut, det självstyrande inuitområdet inom Kanada och Arktiska rådet. Mera i artikeln av **Gunilla Mosén** i Politik i Norden nr. 4. 2002

EXIT FOR MR. GRÖNLAND

Landsstyreformand **Jonathan Motzfeldt** har under året kämpat om ledningen i sitt parti Siumut. Den 64-åriga Motzfeldt fick se sig slagen på partiets extraordinarie möte i Nuuk med rösterna 46–18 då han försökte återta ordförandeposten från **Hans Enoksen**. För ett år sedan förlorade han till Enoksen med endast en röst. Därmed är en enastående politisk karriär på väg att gå mot sitt slut.

När Grönland gick till landstingsval den 3 december var det Enoksen som kördes fram som Siumuts nya kandidat till posten som landsstyreformand. Detta betydde avgång för Motzfeldt, som är det närmaste man kan

UPPIK

NYHETSBLAD 1/2003

komma en landsfader. Det grönländska hjemmestyret har existerat i 23 år. Av dessa år har Motzfeldt varit landstyreforman i inte mindre än 17 år medan en annan av partiets grundare, folketingsmedlemmen Lars-Emil Johansen, innehaft posten i sex år.

SIUMUTFORMAND VILL INTE HÖRA DANSKA I LANDSTINGET

Siumuts formand **Hans Enoksen** har gjort klart för alla att det i framtiden endast skall talas grönländska från landstingets talarstol. Han påstår sig inte vara fientligt inställd till det danska språket men menar att man i Folketinget endast talar danska och inte godkänner främmande språk. Han anser att samma krav gäller i Landstinget. Många protesterar mot förslaget och påtalar de bekymmer det kan leda till.

I inuit-självstyrelseområdet Nunavut och Nunavik är det tillåtet både att uttrycka sig på inuktitut och engelska. Språkdebatten på Grönland påminner om debatten i den franska provinsen Québec för 10–15 år sedan där allt skulle vara på franska. KNR 4 november 2002

KAMPEN FÖR GRÖNLANDS SJÄLVSTÄNDIGHET

Det socialdemokratiska Siumut med **Hans Enoksen** och det vänsterorienterade IA, Inuit Ataqatigiit med partiformand **Josef Motzfeldt** bildade genast efter sin valseger en ny regering.

Ny landsstyreformand blev 48-åriga f.d. bygdeköpmannen Hans Enoksen, som gjort en kometkarriär i Siumut, efter att han för ett år sedan blev vald till partiets ordförande. De två partierna vill att Grönland så fort som möjligt blir ett självständigt land. Kravet på att på egenhand kunna ingå internationella avtal samt på nytt förhandla om försvarsavtalet från 1951 om

försvaret av Grönland, som ger USA möjlighet att operera militärt på Grönland. Avtalet ingicks mellan Danmark och USA, då Grönland var en koloni. Hittills har den danska regeringen avvisat nya underhandlingar.

REGERINGSSAMARBETET HÖLL INTE

Den nya regeringen har skakats av flere ekonomiska bekymmer och konflikter, bl.a. tillsättandet av tre nya direktörer i Hjemmestyret – alla med anknytning till Siumut partiet. Ett krismöte har hållits i Köpenhamn på Danmarks-kontoret mellan partitoppen i Siumut och IA. Regeringssamarbetet kunde inte räddas utan Atassut och Siumut underskrev den 17 januari ett koalitionsavtal där man tog upp de viktigaste frågorna som självständighet och grönländisering. Partierna är således tillbaka igen i koalition där **Hans Enoksen** fortsätter som landsstyreformand och **Augusta Salling**, Atassut återkommer som vicelandsstyreformand och med ansvar för ekonomin. Från samma parti invaldes två nya ansikten **Arqalo Abelsen** med ansvar för kultur och **Finn Karlsen**. Däremot är man upprörda i partiet IA och kräver att Josef Motzfeldt borde avgå som partiets formand. KNR Kalaallit Nunaata Radioa 13-17.1.2003.

NUUK VILL ATT EU FINANSIERAR FLYGFÄLTETS UTVIDGNING

Borgmästaren **Agnethe Davidsen** har meddelat att Nuuks ekonomiutskott kommer att framlägga en finansieringsplan för en utvidgning av flygfältet. Man undersöker även möjligheterna om stöd från EU. Meningen är att banan skulle förlängas till 1.200 – helst till 1.800 meter. KNR 5 november 2002

FÖRSTA ORKESTERVERK

I september 2002 framfördes i kulturhuset Katuaq Grönlands första orkesterverk ”Nuissat”

UPPIK

NYHETSBLAD 1/2003

komponerat av den grönländske musikern **Per Rosing**. Stycket framfördes av Nordislands symfoniorkester, dirigent **Gudmundur Òli Gunnarson**. Den engelska dirigenten **Adrian Vernon Fish** arrangerade Rosings stycke till orkester. Publiken var under uruppförandet hänförd och applåderarna ville aldrig ta slut. Inspiration till stycket fick Rosing under sin vistelse i Danmark på musikhögskola på 1980-talet. Han kom att lyssna till Johann Sebastian Bachs flöjtsонат och beslöt att göra ett eget verk. I december 1988 han skrev stycket under en halvtimme. Rosing är gift med Päivi Niemi från Rovaniemi. KNR, Iluliaq nr.4/02

PROJEKTET DEN NORDATLANTISKE BRYGGE FORTSKRIDER

I det gamla restaurerade f.d. Krøyers Pakhus, vid Den Grönlandske Handels Plads har Dansk Polarcenter, Institut for Eskimologi och Arktiskt Institut sina arbetsutrymmen. De är granne med det över tvåhundra år gamla packhuset i tegel som nu totalt renoveras och skall bli Den Nordatlantiske Brygge. Hit är det meningen att man skall sammanföra all Västnordisk verksamhet. Platsen ligger i hjärtat av Köpenhamn i Christianhavn. Det jättestora gamla lagerhuset har förr använts av den Konglige Grönlandske Handel. Magasinet har sedan början av 1980-talet stått tomt. Islands ambassad samt Färöarnas och Grönlands representationskontor i Köpenhamn skall flytta all sin verksamhet hit. I Den Nordatlantiske Brygge skall finnas tillgång till föreläsning- och utställningssalar och möjlighet till forskning inom näringsliv och kultur.

Det skall bli en samlingspunkt där man kan möta den nordatlantiska traditionen, lära känna dess historia, få information och skapa kontakter till detta väldiga område. Direktör är **Mor-**

ten Meldgaard och styrelsens ordförande är Islands f.d. president **Vigdis Finnbogadóttir**.

Agnete Sippel besökte den Nordatlantiske Brygge 24.1.03 och mötte dir. *Meldgaard* i Köpenhamn. www.bryggen.dk

FÅNGSTKULTUR I VÄSTNORDEN

Utställningen "Fångstkultur i Västnorden" invigdes i juni 2002 på Nordens hus i Tórshavn. Det är Nordens hus direktör **Helga Hjörvar** som producerat både boken och utställningen tillsammans med projektledare Birgir Kruse, på initiativ av Västnordiska Rådet. Utställningen har designats av **Edward Fuglø**.

Utställningen och boken vill sprida kunskap om den urgamla fångstkultur som genom historien varit, och ännu är, den viktigaste grunden för samhällslivet i Västnorden. Utställningen har visats på Shetlandsöarna, i Reykjavik och efter årsskiftet i Ketilshusið i Akureyri och Katuaq i Nuuk. I New Foundland visas den i september 2003 och på den Nordatlantiske Brygge i november 2003

Om och när utställningen visas i Finland eller Sverige är ännu oklart. Boken kan man dock bekanta sig med redan nu. Föreningen Norden har valt att utge den som sin årsbok 2003 och kan således införskaffas via Pohjola-Norden tfn (09) 454 2080 eller Uppik. Första kapitlet är skrivet av Kristian Olsen aaju, "Fångstlivet i Vestnorden -og verden uden standsning". Boken rekommenderas varmt för alla med intresse för Västnorden.